

12/2023. szám  
2023. szeptember 15.

## Hétköznapi kockázatok: Egy nemzetközi felmérés szerint a népesség kockázati kompetenciája alacsony

A Gallup International a Vienna Insurance Group (VIG) megbízásából kilenc közép- és kelet-európai országban (CEE) vizsgálta a kockázati kompetenciát. A reprezentatív felmérésből a kockázati kompetencia egyértelmű hiányosságaira, valamint az állami ill. társadalmi szervezetek által nyújtott pénzügyi biztonsággal kapcsolatos, széles körben elterjedt tévhitekre derült fény.

- A népesség mintegy kétharmada a megkérdezett egészségügyi, szakmai, lakhatási, felelősségvállalási és számítógépes kockázatokkal kevésbé vagy egyáltalán nincs tisztában
- 10 megkérdezettből 7 nem számol a kockázatok felmerülésével annak ellenére, hogy a becslések szerint a lehetséges kár összege magas lehet
- Mintegy kétharmaduk abból indul ki, hogy az állami szektor az egészségügyi kockázatok és a keresőképtelenség bekövetkezése esetén segít, sőt, ez a lakóingatlanokban bekövetkezett károk esetén 60%-ra tehető

### Kockázati kompetencia mint társadalmi fenntarthatósági felelősségvállalás

A 2023 júniusában és júliusában elvégzett reprezentatív felmérés során összesen 9000, 18 éven felül személyt kérdeztek meg a Vienna Insurance Group kijelölt fő piacain, Bulgáriában, Horvátországban, Ausztriában, Lengyelországban, Romániában, Szerbiában, Szlovákiában, a Cseh Köztársaságban és Magyarországon. A középpontban a mindennapokban leggyakrabban előforduló kockázatok felismerése, azok előfordulási valószínűsége, lehetséges hatásai, valamint az azok kezelésére alkalmazott intézkedések álltak. A piacfelmérés adja a VIG tevékenységének alapját, amelynek célja a közép- és kelet-európai régióban a kockázati kompetencia fejlesztése és ezzel a társadalmi fenntarthatóság melletti elköteleződés.

*„Az emberek csak akkor védekeznek a kockázatok ellen, ha tisztában vannak azzal, mit jelent az előgondoskodás és a kockázatok elleni védelem. A VIG 25 Fenntarthatósági Programunk keretein belül a kockázati kompetencia fejlesztésére úgy tekintünk, mint a társadalmi fenntarthatósági célok egyik jelentős központi elemére. Az elkövetkező években társaságainkkal együtt hozzá akarunk járulni a kockázatkezelési kompetenciák megerősítéséhez”* - mondja Hartwig Löger (Vienna Insurance Group, CEO).

Az üzleti modell alapján a cégcsoportos szinten elfogadott VIG 25 Fenntarthatósági Program hat tevékenységi területet határoz meg. Ezek közül három (befektetés, biztosítás és irodai működés) a környezetvédelmi kérdésekre helyezi a hangsúlyt, három (munkatársak, ügyfelek és társadalom) pedig a szociális kérdések témakörének szentel figyelmet. A kockázati kompetencia növelése iránti elkötelezettségével a VIG-csoport olyan fontos társadalmi kérdésekkel foglalkozik, amelyekről eddig kevés valós ismeret állt rendelkezésre. Az új Fenntarthatósági Programmal a VIG átdolgozta a 2019 májusától csoportszinten hatályos klímaváltozási stratégiáját is, és két új, a „**Felelősen befektetni**” és a „**Felelősen biztosítani**” elnevezésű nyilatkozatokkal helyettesítette azt.

### A kockázati kompetencia jelentős lemaradását kell bepótolni

A felmérés középpontjában\* a következő súlyponti területek álltak: a súlyos megbetegedés miatti, a munkaképesség elvesztése miatti kockázat, a lakhatással kapcsolatos kockázatok, a saját hiba miatt bekövetkező balesetknél felmerülő felelősséggel kapcsolatos kockázatok, valamint internetes csalás.

A kockázatok bekövetkezése esetén fellépő esetlegesen várható költségekkel, valamint a kockázatok egyéni kezelésére ill. a keletkező károk mérséklésére tett intézkedésekkel kapcsolatosan is tettek fel kérdéseket. *„A kockázati kompetencia alatt általánosságban azt a képességet értjük, amely segítségével a kockázatok kezeléséről tájékozottan és megfontoltan, megfelelően döntünk. Az eredmények valamennyi vizsgált országban azt mutatták, hogy a kockázati kompetencia fejlesztésére hatalmas az igény. A többség eddig nem foglalkozott komolyan a modern életvitel fontosabb kockázataival. És mindezt annak ellenére, hogy az ebből eredő esetleges pénzügyi károk a becslések szerint jelentősek lehetnek* - így foglalja össze Michael Nitsche, a Gallup International alelnöke a fontosabb megállapításokat.

### **Mérvadó elővigyázatosság**

A reprezentatív tanulmány szerint a megelőzés a leggyakrabban alkalmazott intézkedés a lehetséges kockázatok fedezésére, vagyis a mottó után szabadon: „Ha vigyázok, velem ez nem történhet meg.” A megkérdezettek egyharmada számolt be arról, hogy rendelkezik egészségbiztosítással, keresőképtelenség esetére szóló biztosítással és személyes felelősségbiztosítással. A lakóingatlanokra vetítve a lakosság átlagosan 45%-a rendelkezik biztosítással. 20 és 30% közöttire tehető azok száma, akik előgondoskodás révén saját tartalékot képeztek ezekre a kockázatokra, és szemmel láthatóan abból indulnak ki, hogy ez az összeg elegendő is lesz. Minden ötödik személy semmiféle intézkedést nem tett, mindenekelőtt annak költségei, a sorsszerűségben való hit vagy a tagadás miatt.

### **Felhívás az állam felé**

Feltűnő, hogy egy nagy része a megkérdezetteknek azt feltételezi, hogy a károkat legalább részben az állam vagy a társadalom viseli majd. A megkérdezettek kétharmada tehát abból indul ki, hogy az állami szektor az egészségügyi kockázatok és a keresőképtelenség bekövetkezése esetén segít, a lakóingatlanokban bekövetkezett károk esetén pedig majdnem 60% van ezen a véleményen. Mintegy 40% gondolja úgy, hogy ez az internetes csalásokkal elkövetett károokra is vonatkozik, és majdnem a felük véleménye az, hogy az állam a személyes felelősséget is átvállalja. A várható károk mértékének növekedésével növekszik az elvárás is aziránt, hogy a költségeket az állami szektor vagy a társadalom vegye át. Mintegy 90% tartja kívánatosnak, hogy az egészségügyi kockázatok vagy a munkaképesség elvesztése esetén felmerülő költségeket, míg 80%, hogy a lakóingatlanokkal kapcsolatos károkat a lakosság fizesse meg. A megkérdezettek több mint a fele van azon a véleményen, hogy az internetes csalás és a személyes felelősség költségeire is ez vonatkozzon.

### **Több tanácsadás szükségese**

A megkérdezettek döntő többsége tisztában van a kockázat témakörében megnyilvánuló tudásbéli hiányosságaival. Majdnem mindenki szeretne több információt és tanácsot kapni az illetékes szervektől. Körülbelül ugyanennyien mutatnak alapvető hajlandóságot arra, hogy pénzügyi hozzájárulásukkal védjék magukat a károk ellen. *„Felelősséggel tartozunk azért, hogy ezt az információs és tanácsadási igényt az értékesítéshez fűződő érdekektől függetlenül is kielégítsük, felvilágosító munkát végezzünk, és ezáltal fejlesszük a lakosság kockázati kompetenciáját”* - mondja Hartwig Löger.

### **Négy kockázati típus**

A tanulmányban a társadalmi-demográfiai és pszichológiai jellemzők alapján a kockázati magatartást tipologizálták, négy kockázati típust megkülönböztetve: uralkodó, bizonytalan, racionális és nagyon szorongó.

- A legnagyobb arányt, **33%-ot**, az **uralkodók** teszik ki, akik azt hiszik, hogy mindig mindent teljes mértékben kézben tartanak. Elnyomják az érzelmeiket, és következetesen kerülnek a stresszes szituációkat. Alapvetően rendelkeznek pénzügyi ismeretekkel, de pszichés meghatározottságuk miatt nem vagy csak nehezen szólíthatók meg ezen a területen.
- 28%-uk a **bizonytalanokhoz** tartozik. Gyakori, hogy kényszeresen foglalkoznak kellemetlen érzésekkel, és megpróbálják a kockázatokat ellenőrzésük alatt tartani.

A bizonytalanok kockázati tudatossága kiemelkedően magas, viszont hiányzik azon képességük, hogy azok pénzügyi vonatkozásait is kezeljék. Kockázatkezelési stratégiáik ezért csak szelektíven hatékonyak.

- **27% racionális:** Nyugodtak és meg vannak győződve arról, hogy a saját kezükbe vehetik az életük irányítását. Aktívan keresik a megoldási lehetőségeket. Annak ellenére, hogy a kockázati tudatosságuk nem túl fejlett, és inkább hajlanak a kockázatvállalásra, a kockázatkezelési stratégiájuk nagyon hatékony, többek között azért, mert megbízható pénzügyi ismeretekkel rendelkeznek.
- A legkisebb részarányal, **12%-kal a nagyon szorongók** képviseltetik magukat. Hajlamosak az eltúlzott reakciókra, gyakran reagálnak impulzívan, az átlagosnál nagyobb a kockázati tudatosságuk, de a kockázatkezelési stratégiáik nem túl hatékonyak.

A kockázati tipológiák közötti különbségeket a kockázati kompetencia fejlesztése érdekében tett intézkedések során mindenképpen figyelembe kell venni. Összefoglalóan megállapítható, hogy 10 megkérdezettből 7 a hiányzó kockázati kompetenciák és a pszichés akadályok miatt nincs abban a helyzetben, hogy a kockázatokat érdemben kezelje.

### **A kockázati kompetencia hiánya összefüggést mutat a pénzügyi ismeretek hiányával**

A kockázati tudatosság hiányára vonatkozó eredmények párhuzamba állíthatók a pénzügyi ismeretek hiányának jelenleg intenzíven tárgyalt témájával: A tanulmány alapján a 18-29 év közötti korosztály 80%-a, míg a 30 évnél idősebbek 70%-a csak csekély vagy közepes mértékű pénzügyi ismeretekkel rendelkezik. A vizsgálat itt is azt mutatja, hogy képzésre és tájékoztatásra van szükség.

*„Mindkét területen fontos megbízatása van az oktatási rendszernek. Az iskolákban sem pénzügyi ismereteket, sem kockázati kompetenciát nem tanítanak. Fontos lenne, hogy az oktatási intézmények és a pénzügyi szolgáltatók egyesítsék meglévő képességeiket és aktívan működjenek közre. Mi, a VIG-csoport mindenképpen kezdeményezzük a kockázati kompetencia fejlesztését a népesség körében - ez számunkra a társadalmi felelősségvállalás legfontosabb súlyponti kérdése” - így Hartwig Löger.*

*\* Annak biztosítása érdekében, hogy a reprezentatív mintába minden releváns népességcsoport bekerüljön, a felméréshez úgynevezett vegyes módszert választottak, amely ötvözi az online és a telefonos megkérdezéseket.*

A Vienna Insurance Group (VIG) egész Közép- és Kelet-Európa (CEE) vezető biztosítási csoportja. 30 országban több mint 50 biztosítótársaság és nyugdíjpénztár alkot egy olyan csoportot, amely az ügyfelekhez a legközelebb van, nagy hagyományokkal és erős márkákkal rendelkezik. A VIG mintegy 29 000 munkatársa naponta mintegy 28 millió ügyfél igényeit szolgálja ki. A VIG részvényeit a bécsi tőzsdén 1994, a prágai tőzsdén 2008, míg a budapesti tőzsdén 2022 óta jegyzik. A VIG Csoport a nemzetközileg elismert Standard & Poor's hitelminősítő intézettől "A+" minősítést kapott, stabil kilátással. A VIG szorosan együttműködik az Erste Grouppal, Közép- és Kelet-Európa legnagyobb lakossági bankjával.

### **Kérdések esetén:**

#### **VIENNA INSURANCE GROUP AG Wiener Versicherung Gruppe**

Simon Schuett

Schottenring 30, 1010 Vienna

Phone: +43 (0)50 390-20075

Email: [simon.schuett@vig.com](mailto:simon.schuett@vig.com)

A sajtóközlemény <http://www.group.vig> oldalon is megtalálható